

begeleiding van het videomateriaal, als liedmuziek ter ondersteuning van een zangstem en als beeldende soundscape ter onderstreping van het verhaal. Ten tweede heeft zulks tot gevolg dat de muziek braafjes tekst en performance volgt. Van vervreemding dus geen sprake. Het oor hoort wat de geest verwacht: blues met ballen en introspectie met weerhaakjes. Knap vervelend, want dat het verleden Etienne behoorlijk parten speelt, weten we na het zoveelste hamerende ritme, drammerig repetitieve riffje of nerveuze viooltrekje zo onderhand wel. Daar moet wel luidkeelse smartlapperij van komen. En zie, aan het eind wordt Alain Barrières *Aline* in het emotioneel tumult geworpen, recht uit de longen en brullend van pijn. Het ware mooi geweest, mochten de makers onder het emotioneel 'ontsporen' van een college over termieten niet onmiddellijk aan destructief klankgeweld of onrustig bezemkastgestommel gedacht hebben. Er zijn wel meer muzikale technieken om een door herinnering aangevreten en getormenteerde ziel weer te geven. Gesteld dat muziektheater *überhaupt* iets muzikaal móet weergeven...

Want zoals dieren zich niet laten vangen in netten van de menselijke taal, is ook muziek te rijk en complex om gereduceerd te worden tot louter illustratief klankbehang.

Muziektheater houdt zich dus best verre van een conventionele, al te uitbeeldelijke muzikale vertaling.

DIE SIEL VAN DIE MIER

TEKST David Van Reybrouck

MET Josse De Pauw, Jan Kuijken, George Van Dam

MUZIEK Jan Kuijken, George Van Dam

SCENOGRAPHIE Herman Sorgeloos

DRAMATURGIE Marianne Van Kerkhoven

PRODUCTIE Het muziek Lod, Het Net, met de steun van de bottelarij

PREMIERE 24 maart 2004, de bottelarij (Brussel)

Niet toevallig is *Die siel van die mier* op z'n spannendst wanneer dat gebeurt. Wanneer De Pauw van z'n tekst loskomt om ons vooraan het podium te vertellen dat alle onderzoek maar 'prutswerk' is en we pas 'achteraf voor de buitenwereld een orde forceren, ons gepruts wegschrapen en doen alsof er vanaf het begin een logica in zat', – dan pas treedt de muziek uit haar louter ondersteunende functie. Plots wordt ze, in een schrijnende mix van romantische salonmuziek en zigeunertziganes, écht een tweede, uitdagende figuur op scène. Ook later, wanneer er een hammond-orgeltje in het klankbeeld opduikt om een cabaretesk en ironiserend sausje op te dienen, voel je dat er gezocht werd naar andere verhoudingen tussen muziek en theater. Dat de makers van *Die siel van die mier* daar niet steeds in slagen, hoeft geen ramp te zijn. Onderzoek is nu eenmaal 'prutswerk', vol 'vlekken van 't gewone leven.' En het hybride medium dat 'muziektheater' heet, kan een portie geknoei of gepruts best verdragen. Méér zelfs, in een poging om muziek en theater op nieuwe en prikkelende manieren aan elkaar te haken, is een mislukt experiment vaak waardevoller dan een geslaagd resultaat. De voorwaarde is dan wél dat men met durf aan platgetreden conventies 'prutst'. Maar niet dat men de kans daartoe 'verprutst'.

Tom Janssens

KAATJE IS VERDRONKEN (TOM VAN DYCK/DE KEMPVADER)

Gezien op televisie

IKwestie van er geen doekjes om te winden: Van Dycks eerste commerciële productie is een onderhoudende voorstelling geworden die borg staat voor een gezellig avondje theater met weinig hoofdbrekers. Vermaak verzekerd dus. Of ze de publiekstoel nu echt verdient, en of al die glunderende toeschouwers nu echt gelouterd de theaterzaal uitstappen, is een andere zaak.

Kijkkasten

Kaatje is verdronken is een tekst van de Nederlandse theater- en filmmaker Alex van Warmerdam (ex-Hauser Orkater, De Mexicaanse Hond, enzovoort). Het stuk gaat over het behoorlijk verzuurde koppel Johannes en Irma, de bewoners van een huis met (verwilderde) tuin, en tevens ouders van Ka, een krolse adolescente. Vader Johannes, die de zaken niet geheel in zijn greep heeft, acht het nodig een tuinman aan te werven om twee vliegen in één klap te slaan: de tuin in orde brengen en tegelijk verhinderen dat dochterlief het opgeschooten onkruid gebruikt als gemeentelijk alkoof. De tuinman die uiteindelijk opduikt is Koppe, een oude en sinistere kennis. Eén die blijkbaar iets te maken heeft met de verdrinkingsdood, zoveel jaren geleden, van Irma's zus, het verdronken Kaatje uit de titel.

De rest laat zich raden. Het stuk ontrolt zich als een lappendeken van korte (huishoudelijke) scènes met nog meer problemen aan de horizon. Verongelijkte pa tegen betweterige ma. Betuttelende ma tegen revolterende dochter. Onhandelbare dochter tegen bedillerige pa. Tussen

de bedrijven door, brengen de liedjes iets meer aan het licht over het verleden. Inzonderheid dat van tuinman Kobbe die in het heden eerst moeder Irma tracht op te vrijen en uiteindelijk met dochter Ka aan de haal gaat. Maar of ook dit Kaatje in het water eindigt, komen wij niet echt te weten.

Van Dyck heeft voor zijn ensceering teruggedacht aan zijn Kempense jeugd, toen de zalen altijd vollieden voor de poppenkast (een kijkkast, net als de andere). In *Kaatje is verdronken* fungeert ze dan ook als decor: felblauw, reusachtig en gesofisticeerd – met een paar luiken in de voorwand. Eén daarvan verschaft de muzikanten toegang tot de voorscène waarop een ontstemde piano staat te wachten. Naast de liedjes, worden op die plek ook de 'buitenscènes' van het stuk vertolkt. De rest blijft binnen het kader. Telkens het rode doekje opengaat, zitten wij dus in de huiskamer van het gezin: enkel een knalgele achterwand, waartegen een sofa, een stoel of een deur de locatie wat nader typeren.

Deze kleurrijke, uiterst handige poppenkastidee garandeert een vlot verloop van de voorstelling. Of ze dramaturgisch zo pertinent is als op het eerste gezicht lijkt, valt echter te betwijfelen. Na een tijdje bekruipt je namelijk het gevoel dat ze ofwel in de weg staat, ofwel onvoldoende wordt doorgetrokken. Anders geformuleerd: ofwel past ze niet echt bij de teneur van het oorspronkelijke stuk, ofwel is ze te bepalend voor een bewerking die haar intrinsieke beloften niet helemaal waarmaakt.